

Vážený p. řediteli,¹

obnovení žádosti² by se jistě minulo s cílem; dali by to bývalému referentovi a ten by postupoval podle šablony. Počkejte nějakou dobu ještě. Mezi tím budu ve Vídni a poohlédnu se tam.

O Slovácích promluví v těch delegacích; nevím kdy – to podle okolností; prosím sestavte mně některé ty nejpádnější fakty, s díkem jich přednesu.³

Váš

Masaryk

11/2 '2.

DOPIS

LA PNP, f. K. Kálal., Originál, rukopis. .

- 1 – Karel Kálal se stal ředitelem dívčí průmyslové školy v Písku.
- 2 – O vydání učebnice pro dívky – viz dokument 79.
- 3 – O Slovácích Masaryk v delegacích nehovořil.

Milý pán profesor,

idem k Vám s prosbou o rady lebo viem, že ma neoslyšíte.

Na tohoročnom zjazde slovenskej mládeže uzavreli, že idú vydávať Poučnú bibliotéku pre inteligenciu. Redigovanie uložili mne. Ako dedinský človek prirodzene odtrhnutý som od sveta vedeckého a literárneho; kým k nám zaletí chýr o dobrej knihe, minie pár rokov. Preto obraciam sa i na Vás a v prvej rade na Vás, prvej kým som sa rozhodnul pre dielo nejaké, keby ste mi *láskavé udali pár diel*, ktoré by boly hodné, *aby sme ich v slovenčine vydali*.

Mládež si žiada diela také, ktoré by si na Slovensku kníhkupci netrúfali vydať; knihy ducha pokrokového, knihy vedecké a také, čo naši starí držia za kacírské, heretické.

Myslím, že táto snaha mládeže po desaťročnom kompromisnom stanovisku najmladšej mládeže (Prúdiv) ¹ je zdravá. Táto mládež zabúdať počala; čo je revolúcia duchov a tak bez mála neupadla tam, kde sme boli v 90tich rokoch... Ale nemyslím, že by celá séria diel mala byť povahy „indexovej“ (kníh zakázaných),² veď u nás treba mnoho elementárnych vedomostí z vied. Tedy myslím na príručné knižky z jednotlivých oborov vedy – na pr. ako Spencerovo dielo: *Základy sociológie* (Vyšlo u Pelcla), ak jest lepšie a novšie dielo?

V bibliotéke nemienim vydať, čo vyšlo česky zo svetovej literatúry.

Beletriu vydáme len výnimočne.

Prosím Vás o láskavú radu a udanie diel i nakladateľa. Máme prekladateľov z *angličtiny, nemčiny, francúzštiny, ruštiny, maďarčiny a srbsčiny*.

Ja sa mordujem s takouto prácou: „Moderný názor na život a svet“.³ Prvá kapitola (Viera a veda) už vyšla v Robotníckych novinách³ (v Prešporoku). Rozvrh diela je tento: Diel I. Kap[itola] 1. Viera a veda⁴, Kap[itola] 2. Metafyzika, Kap[itola] 3. Zjavené pravdy a katol[ický] názor na život a svet, Kap[itola] 4. Konflikt viery s vedou. Diel II. 5. Dejiny vývoja zeme a života na zemi. 6. Vývoj človeka na zemi. 7. Kultúrne dejiny XIX stoločia. 8. Laická morálka.

Práca bude vychodiť asi 1 1/2 roka v Rob[otníckych] novinách. A potom vyjde v dvoch knižkách po K 1,50 hal.

Bude to asi to, čo bych bol chcel našim klerikálom na ich útoky odpovedať. Viem, že bude mnoho chýb a slabín, – ale vedie sa útok na nás pred národom, nuž treba sa brániť. A iný sa k práci nemá.

K práci chystal som sa už dva roky a odkladal som z roka na rok. Teraz vidím, že by chystanie nemalo konca-kraja, lebo tak je obrovská literatúra o tomto témate. Zhrniem, čo je pozitívneho a tedy pochopiteľného. Práca bude mať dojem celku či ucelenosti. Vydám ju anonymne, lebo si netrúfam vydať ju za prácu svoju. Bude-li boj, prihlásim sa až potom k nej.

Srdečne Vás pozdravujem a vopred ďakujem za ustávanie

Som Váš

Oddaný

V. Šrobár

Ružomberok, dňa 6. zária 1912.

DOPIS

AÚTGM, f. T. G. Masaryk, sign. Kor-I-70, k. 697. Originál, rukopis.

JÍRÁSEK, J. Z korešpondencie predstaviteľov českého a slovenského národného hnutia na prelome 19. a 20. storočia (II. časť). In *Historický časopis* 17 (1969), č. 3, s. 432–433.

1 – Časopis mladá pokrokové generace.

2 – Rozuměj zakázaných katolíckou cirkví.

3 – ŠROBÁR, V. *Moderný názor na život*. Prešporok, 1912.

4 – Robotnícké noviny byly tiskovým orgánem slovenských sociálních demokratů.

5 – Vyšlo také In *Průdy*. IV (1913), s. 237n.